

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 130/04-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. apríla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. V. R., bytom P., zastúpenej advokátom JUDr. J. M., P., ktorou namieta porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi a rozsudkom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. P 1/02 a Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cop 29/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. V. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 21. januára 2004 doručené podanie JUDr. V. R. (ďalej len „sťažovateľka“) označené ako „Sťažnosť“, ktorým namietala porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi a rozsudkom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. P 1/02 a Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cop 29/03.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd „zistil porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie a priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za spôsobené prierahy v konaní a za porušenie práva na vynesenie rozhodnutia súdom na základe neúplne zisteného skutkového stavu.

Aby zároveň skonštatoval, že uvedenými rozhodnutiami Okresného súdu Bardejov a Krajského súdu Prešov bol porušený zákon a práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie v súlade s článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a to práva na spravodlivé súdne konanie. Zároveň, aby uvedené rozhodnutia zrušil a vrátil vec na opätovné konanie a rozhodnutie vo veci“.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. P 1/02 z 27. januára 2003 bol zamietnutý návrh sťažovateľky o zvýšenie výživného na maloleté deti A. a M. R. proti otcovi Ing. J. R. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Cop 29/03 zo 4. decembra 2003 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 31. decembra 2003. Podľa názoru sťažovateľky rozsudkami bol porušený zákon a v konaní vedenom na okresnom súde došlo aj k zbytočným prierahom.

Predmetné rozsudky podľa názoru sťažovateľky vychádzajú z nedostatočne zisteného skutkového stavu, keďže okresný súd nevykonal všetky navrhované dôkazy a vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotil a krajský súd tento nedostatok nenapravil. Krajský súd uviedol v rozsudku nepravdivý údaj o príjme otca maloletých detí. Súdy jednostranne vychádzali iba z tvrdení odporcu.

Okresný súd bol dlho nečinný, následkom čoho došlo v konaní k zbytočným prierahom. Túto skutočnosť priznal aj predseda okresného súdu v liste z 27. marca 2003.

Predmetná vec podľa rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2004 bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie senátu ústavného súdu IV. ÚS, ktorého predsedom v roku 2004 je sudca Ján Luby.

Keďže sudca Ján Luby 2. marca 2004 oznámil predsedovi ústavného súdu dôvody svojho vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 101/04, predseda ústavného súdu v zmysle rozvrhu práce pridelil námietku zaujatosti Jána Lubyho na rozhodnutie I. senátu ústavného súdu, ktorý uznesením č. k. I. ÚS 54/04-6 z 10. marca 2004 vylúčil sudcu ústavného súdu Jána Lubyho z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 101/04. Predseda ústavného súdu preto v zmysle rozvrhu práce ústavného súdu určil 29. marca 2004 na prejednanie a rozhodnutie predmetnej veci za predsedu IV. senátu ústavného súdu predsedu II. senátu ústavného súdu Alexandra Bröstla.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pre ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 od. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 70/99).

1. Predmetom sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. P 1/02.

Okresný súd v namietanej veci rozhodol rozsudkom 27. januára 2003. Vyhlásením rozsudku vo veci samej a jeho doručením [a úkonmi, ktoré musel okresný súd vykonať v spojitosti s podaním odvolania podľa § 209 a § 210 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľky. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd nemohol vykonávať (výnimkou je postup podľa § 213 ods. 2 OSP, ktorý však v tejto veci neprichádzal do úvahy), a preto bolo potrebné vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila rozhodnutím vo veci samej za predpokladu, že toto rozhodnutie bude napokon konečným rozhodnutím vo veci samej aj napriek podanému odvolaniu a vykonaniu riadneho opravného konania (IV. ÚS 188/03).

Rozsudok okresného súdu z 27. januára 2003 bol na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Cop 29/03 4. decembra 2003 potvrdený. Rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 31. decembra 2003. Rozhodnutím krajského súdu došlo k právoplatnému skončeniu veci bez toho, aby sa vec akýmkoľvek zákonom dovoleným spôsobom dostala späť na okresný súd.

Podľa svojej ustálenej judikatúry (m. m. II. ÚS 32/00, III. ÚS 116/01, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/03, III. ÚS 109/03) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keď v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte trvalo. Preto ak pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistí, že konanie, v ktorom sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bolo právoplatne skončené ešte pred podaním jeho sťažnosti ústavnému súdu (sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 21. januára 2004), a teda k porušovaniu označeného základného práva už nedochádza, sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým, ako už bolo uvedené, je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktorý (účel) sa dosiahne právoplatným rozhodnutím.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. Sťažovateľka v ďalšej časti sťažnosti namietala porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. P 1/02 a krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cop 29/03 na tom základe, že okresný súd a krajský súd nevyhoveli všetkým

jej dôkazným návrhom, pričom výsledok súdneho konania nie je v súlade s očakávaniami sťažovateľky.

V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné konštatovať, že z ustanovenia čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyplýva právo na to, aby bolo rozhodnuté v súlade s požiadavkou účastníka konania.

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. ústavnoprávnych princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť závery všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a použitie zákonov neporušujú uvedené ústavnoprávne princípy (II. ÚS 54/02). Reálne uplatňovanie a garantovanie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nielen neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky preskúmal, či postup všeobecných súdov (okresného a krajského súdu) nebol svojvoľný a či mal oporu v zákone.

Okresný súd rozsudkom zamietol návrh sťažovateľky na zvýšenie výživného. Rozhodnutie odôvodnil tým, že od poslednej úpravy výživného nedošlo k podstatnej zmene pomerov na strane rodičov, a krajský súd toto rozhodnutie potvrdil podľa § 219 OSP ako vecne správne, keď po vyhodnotení právnej situácie konštatoval, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav.

Ústavný súd uzavrel, že označené rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu neobsahujú také skutočnosti, ktoré by poukazovali na možnosť porušenia práv

sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru alebo ktoré by svedčili o porušení ústavnoprocených princípov (čl. 46 až 50 ústavy). Keďže súčasťou práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu vykonať všetky dôkazy označené účastníkom súdneho konania a keďže sťažovateľka namietala porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie z tohto dôvodu, bolo potrebné odmietnuť jej sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú (II. ÚS 153/03).

Ústavný súd napokon v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Preto nemôže nahrádzať postupy a rozhodnutia všeobecných súdov spôsobom akým to požaduje sťažovateľka, a tak prebrať na seba ústavnú zodpovednosť všeobecných súdov na ochranu zákonnosti podľa § 1 OSP, ak sa táto ochrana poskytla bez porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. ústavnoprocených princípov ustanovených v čl. 46 až 50 ústavy, ktorých ustálený výklad vyplýva zo stabilnej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 251/03).

Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2004